

UNESCOS KONVENTION OM VÄRLDSARV

1972 godkändes den internationella „överenskommelsen om skydd av världens kultur- och naturarv“. Därmed föresatte sig UNESCO att skydda och bevara de kultur- och naturobjekt som har „utomordentligt och universellt värde“.

Ansvaret för objekt som upptagits i världsarvslistan ligger således inte enbart hos den enskilda staten utan tillfaller mänskligheten i sin helhet. Emblemet för världsarv förtydligar den ömsesidiga relationen mellan kultur- och naturvärden. Den centrala fyrkanten symboliserar den av människan skapta formen, medan kretsen står för naturen. Formerna griper in i varandra. Emblemet är runt liksom jorden och samtidigt ett symbol för skydd.

UPPTAGNINGSKRITERIER

Inom ramen för konventionen om världsarv utvecklades tio kriterier för upptagande av föremål och platser på listan över världsarv, fyra för natur-, och sex för kulturföremål. Världsarvskommittén bedömer att platser har ett „utomordentligt och universellt värde“ om de uppfyller ett eller flera av dessa kriterier. Dessutom måste deras autenticitet (historisk varaktighet vid kulturarv), respektive deras integritet (vid naturarv) kunna bevisas. De „historiska stadskärnorna i Stralsund och Wismar“ uppfyller två av sex kriterier för kulturarv:

KRITERIUM II Objektet har under en tidsperiod haft ett avsevärt kulturellt inflytande på ett visst geografiskt område vad gäller utveckling av arkitektur, stadsskulptur, planering och gestaltning av landskapet.

KRITERIUM IV Objektet utgör ett framstående exempel på byggnation, arkitektoniska eller tekniska installationer eller landskap som avspeglar ett eller fler betydelsefulla avsnitt i mänsklighetens historia.

SIFFROR OCH FAKTA

VÄRLDSARVETS NAMN

Historiska stadskärnor i Stralsund och Wismar

LÄGE Städerna ligger i nordöstra Tyskland i delstaten Mecklenburg-Vorpommern vid Östersjön

NOMINERINGSOMRÅDETS RESP. BUFFERTZONENS OMFATTNING (I HEKTAR)

Nomineringsområde: 168 ha (80 ha Stralsund + 88 ha Wismar)

Buffertzonen: 448 ha (340 ha Stralsund + 108 ha Wismar)

Museihus i Stralsund · Vattenkonst på torget i Wismar

KONTAKT

HANSASTADEN STRALSUND

Världsarv-Manager Steffi Behrendt

PF 2145 · D-18408 Stralsund

tel: 03831 / 25 23 16 · fax: 03831 / 25 22 97

e-post: sbehrendt@stralsund.de · webb: www.stralsund.de

HANSASTADEN WISMAR

Press-, marknadsförings- och medborgarkontoret

Frank Junge

PF 1245 · D-23952 Wismar

tel: 03841 / 251 90 30 · fax: 03841 / 251 90 37

e-post: presse@wismar.de · webb: www.wismar.de

Ytterligare information om världsarvet kan ni hitta på www.stralsund-wismar.de

TVÅ STÄDER – ETT ARV

Historiska stadskärnor i Stralsund och Wismar
UNESCO-världsarv sedan 2002

HISTORISKA STADSKÄRNOR I STRALSUND OCH WISMAR

De historiska stads kärnorna i Stralsund och Wismar representerar prototypen av välutvecklade hansastäder under hanseförbundets blomstringstid på 1300-talet. Stralsund och Wismar var medlemmar i gruppen av städer som kallade sig den „vendiska hansan“, hanseförbundets ekonomiska och politiska centrum med Lübeck som tonangivande stad. Båda städerna spelade en stor roll för utveckling och spridning av såväl kulturella landvinningar som teknisk kunskap och idéhistoria i hela

sakralarkitekturen i hansastäderna kring södra Östersjön. Här visar sig en sammansmältning av två olika arkitektur- och kulturrinslag: kombinationen av italiensk tegelstensteknik med det epokgörande katedralbyggschemat som hade utvecklats i norra Frankrike.

De två historiska stads kärnorna kompletterar varandra dessutom genom några speciella drag:

Wismars hamnbassäng är i sitt läge och sin utformning i stort sett bibehållen sedan medeltiden och förmedlar en autentisk

kännliga silhuetten. Vid sidan om Lübeck var Stralsund under 1300-talet den viktigaste staden i hela Östersjöområdet och valdes år 1370 som plats för fredsförhandlingarna med Danmark. Resultatet, den berömda „Freden i Stralsund“, gick till den europeiska historien som höjdpunkten av Hansans makt. Om denna blomstringstid vittnar ett stort bestånd av bevarade byggen, däribland rådhuset som hade ett stort arkitekturhistoriskt inflytande, såsom ytterligare några byggnader. Under 1600- och 1700-talen spelar Stralsund och Wismar en viktig militär roll för den svenska

Rådhuset i Stralsund · Urkunden av „Freden i Stralsund“ · Gavelhus i Stralsund

Helgeandklostret i Stralsund · „Gamle svensken“ i Wismar · Wrangelska gravmonumentet

Sankt Nikolai i Wismar · Gavel av Sankt Nikolai i Wismar

Östersjö- och Nordsjöområdet. Ända till idag har man i båda stads kärnorna lyckats bevara den närmast oförändrade medeltida grundstrukturen av vägnät, gatu- och torgutrymmen, kvarters- och jordlotsindelning. På så sätt finns det tydliga vittnesmål för hur sjöhandelsstäder anlades inom det av Lübeck dominerade lagstiftningsområdet. All traditionsbärande byggs substans med otaliga enskilda framstående monument dokumenterar på ett åskådligt sätt städernas utomordentliga rikedom samt deras politiska och ekonomiska betydelse under medeltiden.

I synnerhet gruppen av de sammanlagt sex monumentala tegelstenskyrkorna formar ett unikt tvärsnitt genom den gotiska

bild av den egentliga ryggraden i en medeltida sjöhandelsstad. Likaså bevarades här den från kvarndammen i öster tvärs genom staden till hamnen löpande Grube-kanalen, ett konstgjort anlagt medeltida vattendrag, det sista av sitt slag mitt i en gammal stadskärna i norra Tyskland. På grund av sin närmast obrutet överförda bebyggelse utmed gatorna bildar Wismar den enda bevarade intakta hansastaden av denna storlek i Östersjöområdet.

Stralsunds unika belägenhet som ö mellan Strelasundet och de under 1200-talet anlagda dammarna betonar stadskroppens medeltida präglning, något som träder fram i den omiss-

stormakten, ett faktum som kan beläggas med bl a några framstående barockbyggnader som tyghuset i Wismar eller det svenska regeringspalatset i Stralsund.

I båda städerna utgör den arkeologiska grunden i sig ett ytterst betydelsefullt monument. Eftersom markförhållandena ur konserveringssynpunkt är särskilt gynnsamma kan mycket av det materiella arvet efter hansatiden och de därpå följande epokerna hämtas upp i sällsynt fullständighet. Arkeologiska utgrävningar på plats inspirerar och främjar forskningen kring stadsutvecklingen i hela Nordeuropa.

1997

Städerna utarbetar sina enskilda ansökningar

1998

Beslut om en gemensam ansökan

31. december 2000

Ansökan lämnas in hos UNESCO i Paris

27. juni 2002

Upptagande i världsarvslistan

24. maj 2003

Wismar förlänas sin urkund

25. maj 2003

Stralsund förlänas sin urkund